

**SZTUKA KSZTAŁTOWANIA PRZESTRZENI
W BIBLIOTECE**
doświadczenia, wnioski

Projekt „Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece” prowadzony jest przez Stowarzyszenie Architektów Polskich, Oddział Warszawski, w ramach Programu Rozwoju Bibliotek

program
rozwoju
bibliotek

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizuje Program Rozwoju Bibliotek, który ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń. Program Rozwoju Bibliotek w Polsce jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji Billa i Melindy Gates oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności

prezentuje: arch. Dariusz Śmiechowski

Praca nad wizją rozwoju przestrzeni biblioteki

**Innowacyjna metoda partycypacyjna
- aktywizująca, angażująca użytkowników**

Historia projektu

w 2009 r.

- opracowana została i opublikowana w poradniku „**Biblioteka. Małe pomysły na wielkie zmiany**” innowacyjna metoda partycypacyjnego tworzenia wizji rozwoju przestrzeni biblioteki.

w 2010 r.

- zostało przeszkolonych **11** architektów - konsultantów
- **81** bibliotek - grantobiorców programu Infrastruktura Bibliotek otrzymało propozycje konsultacji
- **27** bibliotek zgłosiło się do konsultacji (praca w toku)
- eksperci SARP biorą udział w Regionalnych Konferencjach oraz w ogólnopolskim Kongresie Bibliotek Publicznych

Pilotażowe konsultacje w bibliotekach w 2010 r.

Biblioteka Publiczna Miasta i Gminy Bystrzyca Kłodzka	DOLNOŚLĄSKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Mokrsku, Filia Ożarów	ŁÓDZKIE
Miejska Biblioteka Publiczna w Złotoryi	DOLNOŚLĄSKIE	Miejska Biblioteka Publiczna im. A. Asnyka w Trzebini	MAŁOPOLSKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Chojnowie z/s w Krzywej	DOLNOŚLĄSKIE	Miejska B. P. im. Poli Gojawiczyńskiej w Podkowie Leśnej	MAZOWIECKIE
Gmina Biblioteka Publiczna w Chojnowie z/s w Krzywej, Filia Rokitki	DOLNOŚLĄSKIE	Miejsko-Gminna Biblioteka Publiczna w Nasielsku	MAZOWIECKIE
Biblioteka Samorządowa w Zelgnie	KUJAWSKO-POMORSKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Dąbrówce	MAZOWIECKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Lnianie	KUJAWSKO-POMORSKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Jedlni Letnisku	MAZOWIECKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Sułowie	LUBELSKIE	Biblioteka Publiczna w Dzielnicy Praga Południe m.st. Warszawy, Wypożyczalnia Nr 90 dla Dorosłych i Młodzieży	MAZOWIECKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Drelowie	LUBELSKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Chmielniku	PODKARPACKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Wisznicach	LUBELSKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Mielniku	PODLASKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Woli Mysłowskiej	LUBELSKIE	Biblioteka Publiczna w Sokółce	PODLASKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Krzeszycach	LUBUSKIE	Miejska Biblioteka Publiczna w Wasilkowie	PODLASKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Kowiesach	ŁÓDZKIE	Biblioteka Publiczna Gminy Zawady	PODLASKIE
Miejska Biblioteka w Iłży	ŁÓDZKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Krokowej	POMORSKIE
Gminna Biblioteka Publiczna w Mokrsku	ŁÓDZKIE	Ośrodek Czytelnictwa Dziecięcego w Gdańsku	POMORSKIE
GBP w Mokrsku, Filia Biblioteczna w Krzyworzece	ŁÓDZKIE	Gminna Biblioteka Publiczna w Bojszowach	ŚLĄSKIE

Plan prezentacji

- **Skąd potrzeba innowacyjnej metody?**
  - *Stan architektury bibliotek*
  - *Oczekiwania wobec współczesnych bibliotek*
- **Jak poprawić architekturę bibliotek?**
  - *Cele projektu „Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece”*
- **Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?**
  - *Przedstawienie procesu konsultacji - warsztaty oparte na partycypacyjnej grze, **FILM***
  - *Zagadnienia, sposób pracy*
- **Jakie są rezultaty konsultacji?**
  - *Karta konsultacji architektonicznej w bibliotece; korzyści dla bibliotek i bibliotekarzy, społeczności, projektantów*

Skąd potrzeba innowacyjnej metody?

wieloletnie zaniedbania architektury bibliotek

Skąd potrzeba innowacyjnej metody?

oczekiwania wobec współczesnych bibliotek

Jak poprawić architekturę bibliotek?

Cel projektu

wsparcie **małych bibliotek publicznych** w działaniach modernizacyjnych finansowanych m.in. z programu MKiDN „Infrastruktura bibliotek” oraz upowszechnianie dobrych praktyk w zakresie estetycznego i funkcjonalnego **kształtowania przestrzeni bibliotek** wśród bibliotekarzy i użytkowników, samorządów lokalnych oraz projektantów

Jak poprawić architekturę bibliotek?

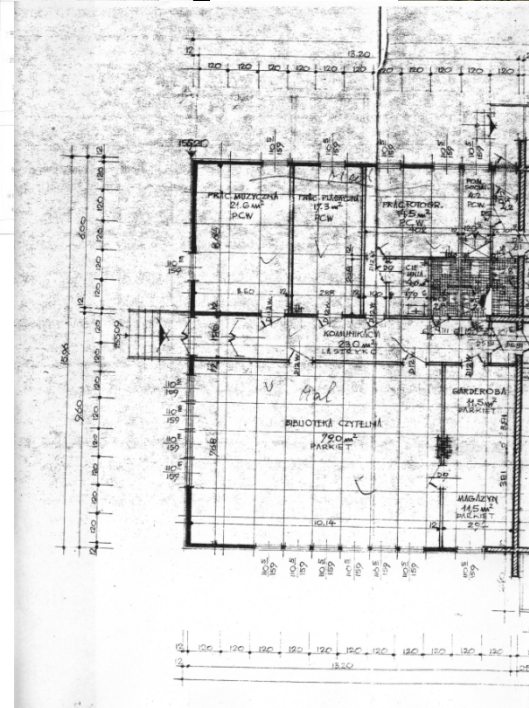
Zadania projektu

- promowanie demokratycznych metod współpracy społeczności skupionej wokół biblioteki
- wykorzystanie potencjału wiedzy i oczekiwań społeczności lokalnych w procesie tworzenia miejsc w przestrzeni publicznej
- wykorzystanie wiedzy, doświadczenia, innowacyjnego podejścia ze strony projektantów

Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?

L	Podstawa	Opis	Jm	Nowy	Koszt jedn.	R.	M	S
1	A.KAR-W 2-02 1939-04	Boiserie ceramika (obmiar = 110 25m ²)	m ²					
1 ¹		- m. - ceramika 2 54-gm ² = 18 000/g	m ²	289 030	43 700	5040 63		
2 ¹		- m. - panele keramika 1 (obmiar) = 33 000/g	m ²	133 576	34 690	3624 62		
3 ¹		- m. - wyciek 9 13-gm ² = 7 140/g	m ²	12 126	0 80	93 81		
4 ¹		- m. - szkielet trapezoidalny 9 13-gm ² = 30 000/g	m ²	15 430	12 970	148 62		
		Razem koszty boiserie: 10388 62		569 83	3924 62	1524 26		
		- Cena jednostkowa (m ²) = 14 600		94 238	45 792	34 895	13 836	
5	KAR-W 2-02	Ceny jednostkowe (m ²) = 14 600		73 8876	12 000	1339 85		
		- m. - 238 970		8 762	745 59			
		- m. - 891 950		9 940	92 61			
		- m. - 6 970		2 464	11 21			
		- m. - 7 375		4 493	718 26			
		Imprezowalnia: 2534 19						
		- Cena jednostkowa (m ²) = 14 600		26 014	12 000	818 16	796 96	4 922

- Wymagania do pomieszczeń:
- biurowy, jasny kolor
  - dźwięk, postawienie kłosa
  - klimatyzacja (kafelki)
  - puzycyja
  - szafki (kafelki)
  - szafka
  - dywan, papier
  - kasa
  - wieszak
  - czarna lampa, sala spotkań
  - kolor jasny, białe, jasny żółty
  - regały z książkami
  - do fotela i przesłania światła
  - stoliki z krzesłami
  - kawa
  - stoliki z krzesłami

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Identyfikacja wizualna

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI

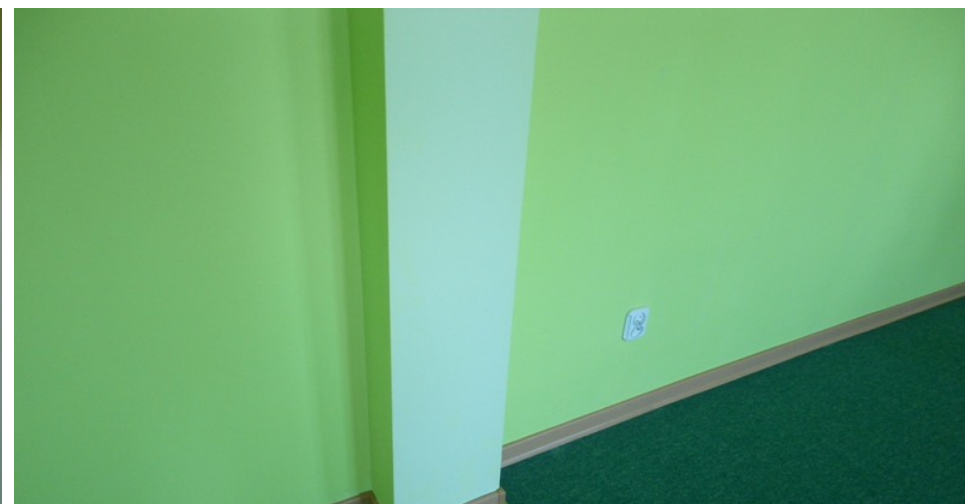
Wejście

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Meble w bibliotece

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Oświetlenie naturalne i sztuczne

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Kolorystyka

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Przestrzeń dla dzieci

ZAGADNIENIA PORUSZANE PODCZAS KONSULTACJI
Problemy budowlane, konstrukcyjne, instalacyjne

Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?

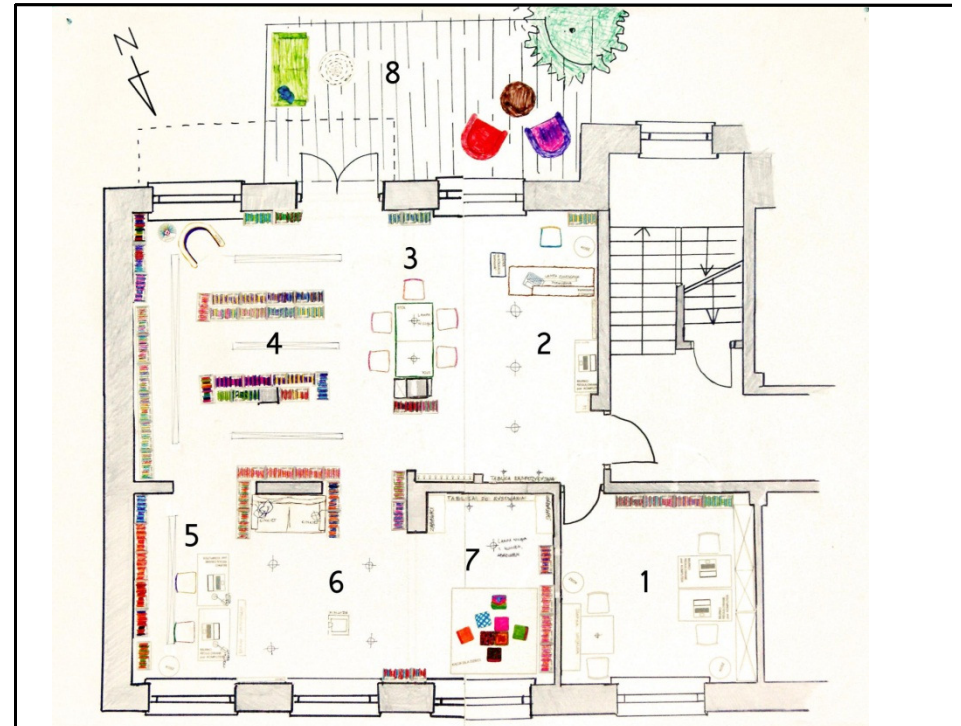
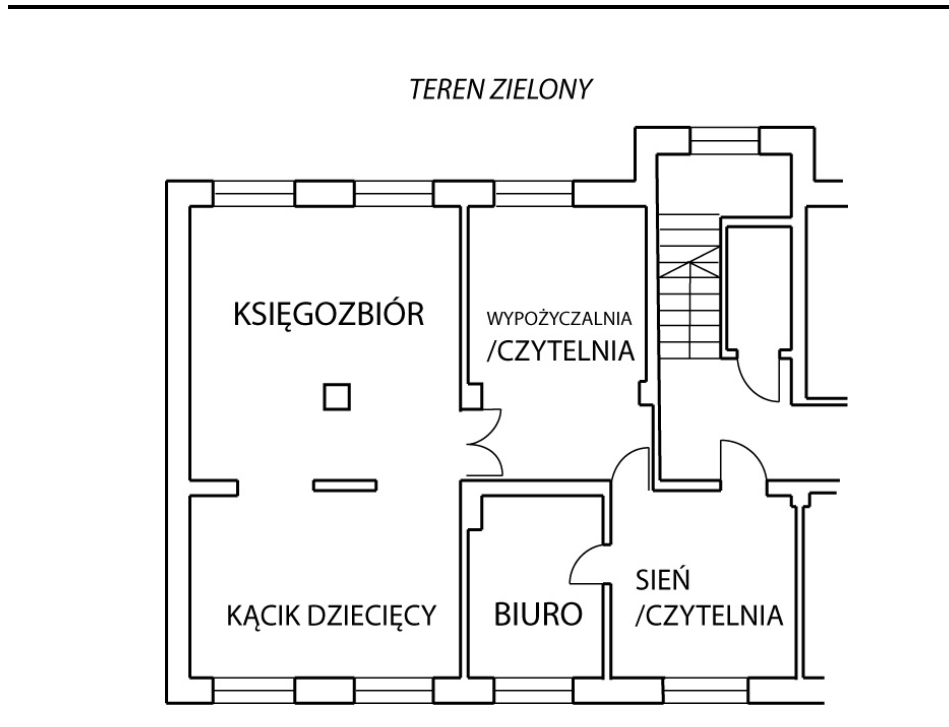
- **ekspresja potrzeb** czytelników i pracowników biblioteki
- **przełamywanie stereotypów** i integracja wokół miejsca służącego wszystkim

Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?

- **tworzenie forum dla ujawnienia potrzeb społeczności lokalnych** w zakresie wyposażenia i kształtowania przestrzeni bibliotek; oczekiwań związanych z dostępem do kultury (również kultury przestrzeni)
- **tworzenie wizji rozwoju przestrzeni biblioteki**, możliwej do etapowej realizacji za pomocą zasobów lokalnych i ponad-lokalnych

Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?

- określenie **potencjału miejsca i możliwości rozwoju, pomysłów, problemów** do rozwiązania
- ocena potrzeb i skali działań koniecznych w danej sytuacji, wskazanie **etapów** działania

Jakie są efekty konsultacji?

Biblioteka otrzymuje:

Wizję rozwoju przestrzeni biblioteki

- **Planszę w skali 1:20 - oczekiwane rozwiązania przestrzenne** uzyskane w wyniku wspólnej pracy warsztatowej - wystawioną w bibliotece,
- **Kartę konsultacji architektonicznej w bibliotece**, a w niej:
  1. opis stanu istniejącego (tekst, zdjęcia, rysunki)
  2. opis pracy warsztatowej (tekst i zdjęcia z przebiegu warsztatów)
  3. zdjęcie planszy będącej efektem warsztatu – wraz z opisem wizji rozwoju przestrzeni biblioteki; w porównaniu ze stanem istniejącym
  4. wnioski, rekomendacje konsultanta dotyczące rozwiązywania problemów i wykorzystania potencjału miejsca
- Późniejsze ewentualne **kontakty biblioteki z konsultantem** - wsparcie zdalne.

Jakie są efekty konsultacji?

Korzyści dla bibliotek

- **wykorzystanie potencjału** wiedzy i kreatywności osób aktywnych w budowaniu wizji rozwoju
- **wykorzystanie fachowej wiedzy i umiejętności** architektów
- utworzenie **forum twórczych rozwiązań dotyczących modernizacji**
- **budowanie wizerunku** instytucji kultury **otwartej, atrakcyjnej, wygodnej i wielofunkcyjnej**
- **poszerzanie wiedzy społeczności lokalnej** na temat działalności „własnej” placówki, jako dobra publicznego służącego wszystkim
- **poszerzenie kręgu osób i organizacji** działających na rzecz biblioteki
- **nadanie rangi tematowi bibliotek** jako ważnemu a niedocenianemu elementowi rozwoju lokalnego i narodowego
- ...

Jakie są efekty konsultacji?

Korzyści dla społeczności lokalnej

- dostosowanie przestrzeni biblioteki do **potrzeb użytkowników** (potrzeb często nie realizowanych, nawet wcale nie ujawnianych)
- możliwość **zgłoszenia własnych pomysłów** dotyczących ulepszeń w funkcjonowaniu biblioteki
- okazja do **czynnego uczestnictwa w życiu publicznym**: debaty, zdobywania wiedzy w gronie ludzi dzielących podobne zainteresowania, zgłaszania uwag i wniosków, powstawania sieci kontaktów społecznych, ...
- poznanie i poprawa mechanizmów podejmowania decyzji w **instytucjach samorządu** oraz **administracji rządowej**
- **poszerzenie wiedzy** na temat kształtowania i wartości przestrzeni
- ...

Jakie są efekty konsultacji?

Korzyści dla podmiotów finansujących

- **racjonalne wykorzystanie funduszy** – dzięki właściwej organizacji procesu inwestowania, profesjonalnemu wsparciu, mediacji, negocjacjom
- **większa trwałość inwestycji** – zaangażowanie społeczności przekładające się na zwiększoną odpowiedzialność za prowadzenie prac projektowych i realizacyjnych oraz utrzymanie biblioteki w dobrym stanie
- potencjalne zwiększenie oddziaływania inwestycji (**zwiększenie atrakcyjności bibliotek** w ogóle)
- **wzrost wiedzy** o źródłach i sposobach finansowania instytucji kultury
- ...

Jakie są efekty konsultacji?

Korzyści dla bibliotekarzy

- lepsza organizacja i większa estetyka miejsca pracy (często – zachęta do **tworzenia godnych warunków pracy**)
- **sprawdzenie się w nowej formie pracy** – bardziej demokratycznej, zespołowej
- **poszerzenie wiedzy** na temat architektury, kształtowania i wartości przestrzeni, modernizacji bibliotek
- ...

Jakie są efekty konsultacji?

Korzyści dla architektów

- uzupełnienie wiedzy i umiejętności; **poszerzenie warsztatu projektanta**, między innymi o metody oparte na partycypacji użytkowników
- możliwość **profesjonalnego dialogu** z użytkownikami przestrzeni publicznych
- **zwiększenie wiedzy** o specyficznych potrzebach użytkowników bibliotek i problematyce ich projektowania
- ...

Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece

- » Skąd potrzeba innowacyjnej metody?
- » Jak przebiegają konsultacje architektoniczne?
- » Jak poprawić architekturę bibliotek?
- » Jakie są efekty konsultacji?

Zespół projektu

Mariusz Bekasiak, Agnieszka Czachowska, Marek Happach, Marlena Happach,
Anna Komorowska, Agnieszka Krawczyk, Dorota Kudła, Maciej Siczek,
Dominika Tomaszewska, Maciej Walczyna, Eliza Wierzcholska
oraz Karol Langie, Dariusz Śmiechowski, Katarzyna Tadeusiak-Jeznach, Joanna Wysocka

Projekt „Sztuka kształtowania przestrzeni w bibliotece” prowadzony jest przez Stowarzyszenie Architektów Polskich, Oddział Warszawski, w ramach Programu Rozwoju Bibliotek

program
rozwoju
bibliotek

Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego realizuje Program Rozwoju Bibliotek, który ma ułatwić polskim bibliotekom publicznym dostęp do komputerów, Internetu i szkoleń. Program Rozwoju Bibliotek w Polsce jest wspólnym przedsięwzięciem Fundacji Billa i Melindy Gates oraz Polsko-Amerykańskiej Fundacji Wolności